

ĈAPITRO 3. Salutoj kaj adiaŭoj, petoj, vojaĝado

ROZDZIAŁ 3. Witanie i żegnanie się, prośby, podróżowanie

W tym rozdziale nauczysz się m.in.:

- pytać o posiadane i ulubione rzeczy;
- stosować słówko *la* i nazywać kolory;
- używać czasowników w czasie teraźniejszym;
- tworzyć słowa wyrażające przeciwieństwo;
- tworzyć nazwy osoby posiadającej daną cechę;
- nazywać dania i napoje oraz pojazdy;
- witać się, żegnać i dziękować;
- wypowiadać polecenia, prośby, rozkazy.

NI KONATIĜU

Powiedzcie, w jakim mieście mieszkacie. Postulcie się wzorem:

Lektoro: Mi loĝas en Varsovio. Kaj vi?

Irena: Mi loĝas en Ateno. Kaj vi?

Jakobo: Mi loĝas en Oslo. Kaj vi?

- (Mi loĝas = *Mieszkam*)

I. KOMUNIKADO – frazoj, vortoj, reguloj

A. Ĉe mallonga tablo sidas niaj maljunaj malamikoj...

En malnova restoracio, ĉe mallonga tablo sidas niaj maljunaj malamikoj. Ili malsanas. Kelnero venas malrapide kun malgranda botelo. En ĝi estas maldolĉa suko.

Przeczytajcie kolejno na głos, po jednej linijce, podane wyrazy, a potem powiedzcie, jaka cząstka słowotwórcza oznacza przeciwieństwo:

granda — duży, wielki	malgranda — mały
longa — długi	mallonga — krótki
sana — zdrowy	malsana — chory
dolĉa — słodki	maldolĉa — gorzki
nova — nowy	malnova — stary (= nienowyy)
juna — młody	maljuna — stary (= niemłody)
amiko — przyjaciel	malamiko — wróg, nieprzyjaciel
ami — kochać	malami — nienawidzić
rapide — szybko	malrapide — powoli

❖ Cząstka oznaczająca przeciwieństwo to **1**

Powiedz lub napisz, jak rozumiesz wyrazy w prawej kolumnie:

alta — wysoki	malalta —
largâ — szeroki	mallargâ —
bela — piękny, ładny	malbela —
bona — dobry	malbona —
sano — zdrowie	malsano —
fermi — zamknąć	malfermi —
ofte — często	malofte —
multe — dużo, wiele	malmulte —

Aldonaj ekzemploj (przykłady dodatkowe):

dika — gruby	maldika —
sata — syty, najedzony	malsata —
gaja — wesoly	malgaja —
riĉa — bogaty	malriĉa —
hela — jasny	malhela —
vero — prawda	malvero —
bone — dobrze	malbone —

B. Ĉu vi ofte kune ripozas?

Adela: Vi kaj Ivo ofte estas kune, ĉu ne, Viola?

Viola: Jes, tre ofte.

Adela: Ĉu vi kune ripozas?

Viola: Kompreneble, ni ripozas kune.

Adela: Ĉu vi kune sportas?

Viola: Jes, ni ofte kune naĝas.

Adela: Ĉu vi estas feliĉaj kune?

Viola: Jes, sed estas unu problemo: li ne interesiĝas pri rokmuziko.

Adela: Ina kaj Maks ankaŭ estas kune. Ĉu ili kune vojaĝas?

Viola: Jes, ili studas kaj vojaĝas kune.

Adela: Olena kaj Luba ofte estas kune. Ĉu ili kune amuziĝas?

Viola: Klare, ili laboras kaj amuziĝas kune. Ili estas fratinoj.

- ❖ Mówiąc zbiorowo o sobie i innych ludziach, używamy w języku polskim słówka „my”, które po esperancku brzmi
- Odnosząc się tylko do innych osób, używamy „oni” lub „one”, po esperancku
- Natomiast zwracając się do kilku osób, mówimy po polsku „wy” lub „panowie” / „panie” / „państwo”, a po esperancku mówimy 2

Vortareto:

• ofte	—	często	• multe	—	wiele
• tute ne	—	wcale nie	• kune	—	razem
• kompreneble	—	oczywiście	• klare	—	jasne
• laboras	—	pracujemy	• ripozas	—	odpoczywamy
• studas	—	studujemy	• amuziĝas	—	imprezujemy
• interesiĝas	—	interesujemy się	• vojaĝas	—	podróżujemy
• naĝas	—	pływamy	• sportas	—	uprawiamy sport
• problemo	—	problem, kłopot	• rokmuziko	—	muzyka rockowa

Zadawajcie sobie nawzajem pytania o wasze i waszych przyjaciół przyzwyczajenia lub to co robicie regularnie. Każde pytanie zaczyna się od: Ĉu vi ofte...? lub Ĉu ili kune...? np.

A: Ĉu vi ofte legas?

B: Jes, ni ofte legas. / Ne, ni malofte legas. / Ne, ni tute ne legas.

A: Ĉu ili kune sportas?

B: Jes, ili kune naĝas kaj ekskursas. / Ne, ili kune kantas, muzikas kaj legas. / Ne, ili tute ne sportas.

Wykorzystajcie dotychczas poznane czasowniki, a także następujące:

• promenas (<i>spacerujemy</i>) • ridetas (<i>uŝmiechamy się</i>) • kantas (<i>śpiewamy</i>) • renkontiĝas (<i>spotykamy się</i>) • interparolas (<i>rozmawiamy</i>)	• ridas (<i>śmiejemy się</i>) • kverelas (<i>kłócimy się</i>) • muzikas (<i>muzykujemy</i>) • ekskursas (<i>jeździmy na wycieczki</i>) • telefonas (<i>telefonujemy</i>)

Aldonaj ekzemploj:

• televidas (<i>oglądamy telewizję</i>) • fumas (<i>palimy papierosy</i>) • huliganas (<i>chuliganimy</i>)	• klaĉas (<i>plotkujemy</i>) • bruas (<i>hałasujemy</i>) • revas (<i>marzymy</i>)

PLIFIRMIGO

Wyraź poniższe zdania po esperancku i porównaj z rozwiązaniami w kluczu do zadań.

1. Czy często się spotykacie?	Tak, często się spotykamy.
2. Czy dużo rozmawiacie?	Tak, dużo rozmawiamy.
3. Czy oni razem muzykują?	Nie, wcale nie muzykują.
4. Czy dużo się śmiejecie?	Tak, bardzo dużo się śmiejemy
5. Czy oni razem spacerują?	Tak, ale nieczęsto.
6. Czy często się kłóćcie?	Tak, bardzo często.

C. Liliana bakas kukojn

A: Kion manĝas Konrado?

B: Konrado manĝas bananon.

B: Kion bakas Liliana?

C: Ŝi bakas kukojn.

D: Kion aĉetas viaj koleginoj?

E: Ili aĉetas florojn.

F: Kion faras Jozefo?

G: Jozefo fritas ovojn.

❖ *Bananon, libron, kukojn, florojn i ovojn* to rzeczowniki w bierniku.

Biernik esperancki charakteryzuje się końcówką **3 4 5**

Vortareto:

• manĝas — je	• bakas — <i>piecze</i>	• aĉetas — <i>kupuje</i>
• faras — <i>robi</i>	• fritas — <i>smaży</i>	• banano — <i>banan</i>
• kuko — <i>ciastko</i>	• floro — <i>kwiat</i>	• ovo — <i>jajko</i>

Wypowiadajcie podobne zdania, używając tych samych co powyżej czasowników. Poniżej rzeczowniki, które możecie zastosować z różnymi czasownikami stosując liczbę pojedynczą lub mnogą. Wykorzystajcie też nazwy potraw z rysunku 5.:

MANĜAS:

• sandviĉo	• ĉokolado
• torto	• ĵeleo (<i>galaretka owocowa</i>)
• supo	• pudingo (<i>budyń</i>)
• kotleto	• fiŝo (<i>ryba</i>)
• omleto	• salato (<i>sałatka</i>)
• ĉipsoj	• kukumoj (<i>ogórki</i>)

TRINKAS:

• akvo	• lakto	• jogurto
• kefiro	• kakao	• vino
• biero (<i>piwo</i>)	• kompoto	• suko (<i>sok</i>)

LEGAS:

• gazeto	• komikso
• romano (<i>powieść</i>)	• poemo (<i>wiersz</i>)
• rakonto (<i>opowiadanie</i>)	• revuo (<i>magazyn</i>)
• dramo (<i>dramat</i>)	• fabelo (<i>baśń</i>)

RIGARDAS:

• filmo	• bildo	• albumo

SKRIBAS:

• testo	• artikolo
• ekzerco (<i>ćwiczenie</i>)	
• eseo (<i>esej; wypracowanie</i>)	
• amletero (<i>list miłosny</i>)	

LERNAS:

• historio	• geografio
• biologio	• fiziko
• matematiko	• lingvo
• ĥemio = kemio 6	• Esperanto

KUIRAS:

• laktosupo (<i>zupa mleczna</i>)	
• legomoj (<i>warzywa</i>)	• rizo (<i>ryż</i>)
• gulaŝo	• matenmanĝo
• tagmanĝo	• vespermanĝo

AŬSKULTAS:

• disko	• muziko
• kanto (<i>pieśń, piosenka</i>)	

Pamiętajcie o każdorazowym dodaniu do rzeczownika w liczbie pojedynczej lub mnogiej końcówki -n.

PLIFIRMIGO

Wyraź poniższe zdania po esperancku i porównaj z rozwiązaniami w kluczu do zadań.

1. Robert gotuje ryż.
2. Ewa pije kakao.
3. Patrik je chipsy.
4. Henryk smaży ryby.
5. Rikardo słucha płyt.
6. Anna pisze ćwiczenie.
7. Adam uczy się esperanta.
8. Kristina czyta powieść.
9. Maria ogląda obrazy.

D. Miaj, viaj, iliaj...

Przeczytajcie kolejno na głos, po jednej linijce, podane wyrazy, a potem odpowiedzcie jak tworzone są od zaimków osobowych podane wyrazy:

mi — ja	mia — mój, moja, moje	miaj — moi, moje
vi — ty	via — twój, twoja, twoje	viaj — twoi, twoje
li — on	lia — jego	liaj — jego
ŝi — ona	ŝia — jej	ŝiaj — jej
ĝi — ono	ĝia — jego	ĝiaj — jego

❖ mia, miaj, via, viaj,... są to słowa wyrażające przynależność do osoby określonej zaimkiem.

Tworzymy je dodając do danego zaimka osobowego końcówkę **7**

Uzupełnijcie tłumaczenie:

ni — my	nia —	niaj — nasi, nasze
vi — wy	via —	viaj —
ili — oni, one	ilia —	iliaj —

PLIFIRMIGO

Wyraź poniższe wyrażenia po esperancku i porównaj z rozwiązaniami w kluczu do zadań.

1. mój wujek
2. jej przyjaciółki
3. ich dom
4. nasi nauczyciele
5. wasza szefowa
6. jego sąsiedzi
7. twoje psy
8. nasze miasto

E. Telefonu al mi hodiaŭ

Patrino: Manĝu supon.

Dormu, karulino.

Instruistino: Infanoj!
Legu kaj skribu.
Kaj nun kantu.
Ne interparolu kaj ne ridu!

Felikso: Renkontiĝu kun mi, Diana.
Telefonu al mi hodiaŭ.
Aŭ venu al mi.

Diana: Bone.

Felikso: Kaj nun promenu kun mi.

❖ Czasowniki w formach rozkazujących mają w języku esperanto końcówkę **8**

Vortareto:

• skribu — <i>pisz (ogólnie)</i>	• manĝu — <i>jedz</i>	• dormu — <i>śpij</i>
• tajpu — <i>pisz (na klawiaturze)</i>	• legu — <i>czytaj</i>	• telefonu — <i>zadzwoń</i>
• kantu — <i>śpiewaj</i>	• ridu — <i>śmiej się</i>	• interparolu — <i>rozmawiaj</i>
• venu — <i>przyjdź</i>	• promenu — <i>spaceruj</i>	• renkontiĝu — <i>spotkaj się</i>
• al mi — <i>do mnie</i>	• aŭ — <i>albo</i>	• bone — <i>dobrze</i>

Wypowiadajcie zdania, wykorzystując powyższe lub podane niżej czasowniki w formie

rozkazujĉej.

Ĉwiczenie moĉe przebiegać następująco: najpierw ktoś wskazuje jakąś osobę, po czym mówi do niej zdanie rozkazujĉce, a wskazana osoba imituje wykonywanie podanej czynności.

• trinku akvon (pij wodę)	• desegnu (rysuj)	• pentru bildon (maluj obraz)
• silentu (bądź cicho)	• laboru (pracuj)	• dancu (tańcz)
• pripensu (pomyśl)	• ripozu (odpocznij)	• donu libron (podaj książkę)
• prenu pecon (weź kawatek)	• pardonu (przepraszam)	• bonvolu (proszę)

PLIFIRMIGO

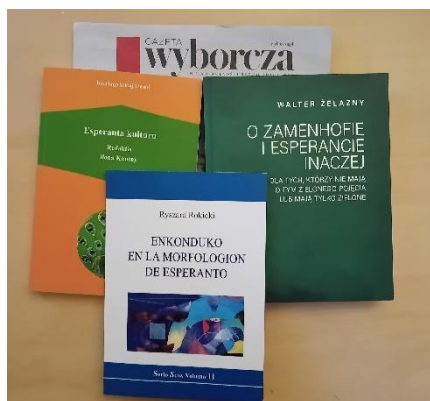
Wyraź poniższe zdania po esperanĉu i porównaj z rozwiązaniami w kluczu do zadań.

1. Ucz się.
2. Pomyśl.
3. Pracujcie.
4. Odpocznijcie.
5. Nie śpij.
6. Nie śpiewaj.
7. Nie plotkujcie.
8. Nie kłóćcie się.

F. La turo estas en Parizo, la statuo en Nov-Jorko

Jen kontinento kaj lando.

La kontinento estas granda,
kaj la lando malgranda.

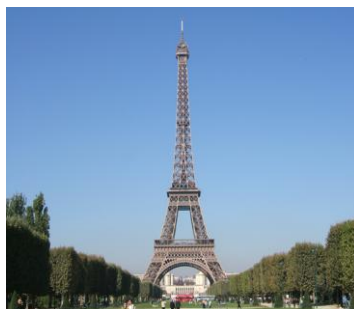

Jen libroj kaj gazeto.

La libroj estas esperantaj kaj pola,
kaj la gazeto estas pola.

Jen turo kaj statuo.

La turo estas en Parizo,
kaj la statuo en Nov-Jorko

Jen oranĝo kaj banano.

La oranĝo estas por Marko,
kaj la banano por Adela.

Jen letero kaj poŝtkarto.

La letero estas el Brazilo,
kaj la poŝtkarto el Rusio.

❖ Mówiąc o osobie lub rzeczy już znanej naszemu rozmówcy, poprzedzamy jej nazwę słówkiem 9

Vortareto:

• turo — <i>wieża</i>	• statuo — <i>statua</i>	• poŝtkarto — <i>pocztówka</i>
• palaco — <i>pałac</i>	• katedralo — <i>katedra</i>	• horloĝo — <i>zegarek</i>

Koloroj

Kolory

ruĝa	verda	blua	flava	viola	oranĝa
nigra	blanka	roza	bruna	malhelblua	griza

Wypowiadajcie podobne zdania, wskazując dwa przedmioty różniące się jakąś cechą — wielkością, długością, szerokością, wysokością itp. bądź też barwą, np.

Jen estas krajono kaj globkrajono.

La krajono estas longa, kaj la globkrajono estas mallonga.

Jen tablo kaj seĝo.

La tablo estas flava, kaj la seĝo estas bruna.

PLIFIRMIGO

Wyraź poniższe zdania po esperancku i porównaj z rozwiązaniami w kluczu do zadań.

1. Oto jest tablica i pisak.	Tablica jest biała, a pisak czerwony.
2. Oto pałac i katedra.	Pałac jest w Paryżu, a katedra jest w Londynie.
3. To jest kawa i herbata.	Kawa jest dla ciebie, a herbata dla mnie.
4. Oto jest góra i rzeka.	Góra jest w Afryce, a rzeka jest w Europie.
5. Oto telefon i zegarek.	Telefon jest z Finlandii, a zegarek ze Szwajcarii.
6. To są gazety i książki.	Gazety są dla Doroty, a książki dla Artura.

G. Kiajn filmojn vi ŝatas?

A: Kian katon havas Adela?

B: Adela havas rufan katon.

C: Kian loĝejon vi havas?

D: Grandan kaj komfortan.

E: Kian akvon trinkas Karlo?

F: Karlo trinkas mineralan akvon.

G: Kiajn homojn vi malŝatas?

H: Impertinentajn.

I: Kiajn bombonojn vi ŝatas?

J: Ni ŝatas ĉokoladajn bombonojn.

❖ *Rufan, grandan, komfortan, impertinentajn, komediajn* to przymiotniki w bierniku.

Majq one w liczbie pojedynczej zakończzenie, a w liczbie mnogiej 10

Vortareto:

• rufa	— rudy	• komforta	— wygodny	• minerala	— mineralny
• komedia	— komediowy	• loĝejo	— mieszkanie	• bombono	— cukierek

1. *Pytajcie kogoś, czy coś takiego lubi, np.*

A: Ĉu vi ŝatas flavajn florojn?

B: Jes, mi ŝatas. / Ne, mi ne ŝatas flavajn florojn. 11

Oto obiekty, o które możecie pytać:

• abstrakta arto	• moderna arkitekturo	• klasika muziko
• popola muziko (<i>muzyka ludowa</i>)	• ananasa suko	• tomatu suko
• forta kafo (<i>mocna kawa</i>)	• malforta teo	• varma lakto

Aldonaj ekzemploj (prykladaj dodatkoj):

• vakerfilmoj (<i>westerny</i>)	• hororfilmoj (<i>filmy grozy</i>)	• krimfilmoj
• krimromanoj	• videoludoj (<i>gry wideo</i>)	• reklamoj
• aventuraj filmoj (<i>filmy przygodowe</i>)	• televidaj serioj (<i>seriale telewizyjne</i>)	
• modernaj dancoj	• malnovaj kantoj	• bruaj infanoj
• fortaj viroj (<i>silni mężczyźni</i>)	• energiaj virinoj	• gravaj homoj

2. *Pytacie kogoś, czy coś ma, np.*

A: Ĉu vi havas biciklon?

B: Jes, mi havas. / Ne, mi ne havas biciklon. 11

lub czy coś takiego nie ma, np.

C: Ĉu vi havas bluan biciklon?

D: Jes, mi havas. / Ne, mi ne havas bluan biciklon.

Oprócz już poznanych rzeczy możecie pytać np. o: :

• poŝtelefono (<i>telefon komórkowy</i>)	• pordotelefono (<i>domofon</i>)
• radioaparato	• gramofono
• tekkomputilo (<i>laptop</i>)	• surftabulo (<i>deska surfingowa</i>)
• kamerao (<i>kamera</i>)	• akvario (<i>akwarium</i>)
• malvarmujo (<i>lodówka</i>)	• luksa vilao (<i>luksusowa willa</i>)

Aldonaj ekzemploj (prykladaj dodatkoj):

• bankkonto (<i>konto bankowe</i>)	• monkarto (<i>karta płatnicza</i>)
• aŭtomata lavmaŝino	• panorama televidilo
• satelita televido	• saĝtelefono (<i>smartfon</i>)
• cifereca fotoaparato	• kabla televido
• komputila monitoro	• poŝmemorilo (<i>pendrive</i>)
• kuireja maŝino (<i>robot kuchenny</i>)	• kolora printilo (<i>drukarka kolorowa</i>)
• granda loĝejo	• libera tempo (<i>czas wolny</i>)

*Pamiętajcie o kaĝdorazovym dodaniu do rzeczownika (i przymiotnika) końcówki -n.***PLIFIRMIGO***Wyraź poniższe zdania po esperancku i porównaj z rozwiązaniami w kluczu do zadań.*

1. Pani Kuk ma luksusową willę.
2. Georgo lubi powieści kryminalne.
3. Margareta ma telewizję kablową.
4. Czy Luko lubi mocną kawę? Tak, lubi.
5. Czy Anĝela ma konto bankowe? Nie, nie ma.
6. Mam nowy telefon komórkowy.

H. Riĉulo kaj klaĉulino...

En malnova restoracio, ĉe mallonga tablo sidas saĝulo kun junulino. Li estas riĉulo kaj ŝi klaĉulino. Dikulo venas rapide kun malgranda botelo. Kio estas en ĝi?

Przeczytajcie kolejno na głos, po jednej linijce, podane wyrazy, a potem powiedzcie, jaka cząstka słowotwórcza oznacza osobę posiadającą daną cechę:

juna	—	młody	junulo	—	młodzieniec
saĝa	—	mądry	junulino	—	młoda dziewczyna
malsaĝa	—	głupi	saĝulo	—	mędrzec
dika	—	gruby	malsaĝulo	—	głupiec
klaĉi	—	plotkować	dikulo	—	grubas
riĉa	—	bogaty	klaĉulino	—	plotkarka
			riĉulo	—	bogacz

❖ Cząstka oznaczająca osobę posiadającą daną cechę to **12**

Powiedz lub napisz, jak rozumiesz wyrazy w prawej kolumnie:

maljuna	—	stary	maljunulo	—
			maljunulino	—
malica	—	złośliwy	maliculo	—
			maliculino	—
bela	—	piękny, ładny	belulino	—
			belulo	—
kara	—	drogi	karulo	—
			karulino	—
riĉa	—	bogaty	malriĉulo	—

Aldonaj ekzemploj (przykłady dodatkowe):

miliono	—	milion	millionulo	—
sana	—	zdrowy	malsanulo	—
gaja	—	wesoły	gajulo	—
timi	—	bać się	timulo	—
freneza	—	szalony, zwariowany	frenezulo	—
pensi	—	myśleć	pensulino	—
pensio	—	emerytura	pensiulo	—

II. LINGVAJ AVENTUROJ

NI KONVERSACIU

1.

A: Jen estas teo kaj kelkaj kukoj por vi.

B: Mi dankas.

A: Jen estas kafo kaj kelkaj sandviĉoj por vi.

B: Mi tre dankas.

A: Jen estas libro kaj kelkaj gazetoj por vi. **13**

B: Dankon.

Przeprawadzajcie dialogi tak jak w podanych przykladach, „dajac” komus cos do picia, jedzenia, czytania itp.

2.

A: Bonan matenon. **14** Ĉu Agnesa estas hejme?

B: Jes, bonvolu eniri.

A: Dankon.

A: Bonan tagon. Ĉu Mikaelo estas hejme?

B: Ne, ne estas.

A: Domaĝe. Ĝis revido.

B: Ĝis. **14**.

A: Bonan vesperon. Ĉu Ivona estas hejme?

B: Ne, ne estas.

A: Domaĝe. Bonan nokton.

B: Bonan nokton.

Przeprawadzajcie podobne dialogi, podajac rózne imiona.

3.

A: Ĉu vi veturas al via universitato per buso? **15**

B: Ne, mi veturas per trajno.

A: Ĉu vi ofte flugas per turista balono?

B: Ne, tre malofte. Mi ofte flugas per aviadilo.

A: Ĉu vi vojaĝas al Helsinki per pramo?

B: Jes, en aŭtodomo per pramo.

*Przeprawadzajcie dialogi tak jak w podanych przykladach, postugujac sie dodatkowo nazwami pojazdów zamieszczonymi na rysunku **4.***

BAZA VORTPROVIZO BILDOFORME

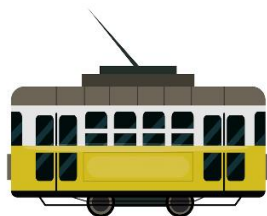
Wybierz z listy poniżej właściwe wyrazy i wpisz je ramkach pod odpowiednim rysunkiem. Niektóre wyrazy do tego tematu nie pasują. Już użyty wyraz zaznaczaj w kwadraciku (np. ☑). Staraj się zapamiętać jak najwięcej słówek z danej tematyki – przydadzą się.

4. VETURILOJ

Pojazdy

☐ aviadilo	☐ trajno	☐ aŭtomobilo	☐ ŝipo	☐ traktoro	☐ biciklo
☐ aŭto	☐ ŝoforo	☐ sledo	☐ tramo	☐ pramo	☐ buso
☐ rultabulo	☐ balono	☐ motorciklo	☐ kajto	☐ pasaĝero	☐ kamiono
☐ aŭtodomo	☐ skotero	☐ taksio	☐ kajako	☐ raketo	☐ karavano
☐ kamelo	☐ boato	☐ paraglilito	☐ infanĉaro	☐ sorĉistina balailo	

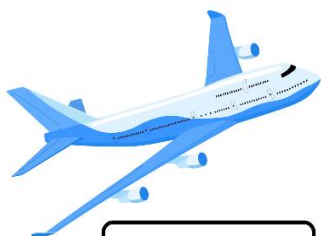

Traduko de esperantaj vortoj el la listo supre:

· samolot	· pociąg	· samochód	· statek	· traktor	· rower
· auto	· szofer	· sanie	· tramwaj	· prom	· autobus
· deskorolka	· balon	· motocykl	· latawiec	· pasaĝer	· ciężarówka
· kamper	· skuter	· taksówka	· kajak	· rakiet	· przyczepa kempingowa
· wielbłąd	· łódź	· parolotnia	· wózek dziecięcy	· miotła czarownicy	

5. MANGAĴOJ KAJ TRINKAĴOJ

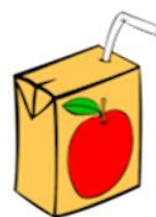
Potrawy i napoje

☐ sandviĉo	☐ lakto	☐ kukumo	☐ fromaĝo	☐ spinaco	☐ kuko
☐ karoto	☐ laktosupo	☐ kolbaso	☐ terpomo	☐ ŝinko	☐ supo
☐ kotleto	☐ pomsuko	☐ vinberoj	☐ biero	☐ frago	☐ rizo
☐ banano	☐ vodko	☐ pasto	☐ vino	☐ citrono	☐ piro
☐ kafo	☐ viando	☐ tomato	☐ fiŝo	☐ ĉipso	☐ teo
☐ bulko	☐ brasiko	☐ cepo	☐ ananaso	☐ papriko	☐ pano
☐ fritoj	☐ mineralakvo	☐ biskvito	☐ pomo	☐ oranĝo	☐ ovo

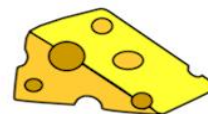

Traduko de esperantaj vortoj el la listo supre:

· kanapka	· mleko	· ogórek	· ser	· szpinak	· ciastko
· marchewka	· zupa mleczna	· kielbasa	· ziemniak	· szynka	· zupa
· kotlet	· sok jabłkowy	· winogrona	· piwo	· truskawka	· ryż
· banan	· wódka	· makaron	· wino	· cytryna	· gruszka
· kawa	· mięso	· pomidor	· ryba	· czipsy	· herbata
· bułka	· kapusta	· cebula	· ananas	· papryka	· chleb
· frytki	· woda mineralna	· herbatnik	· jabłko	· pomarańcza	· jajko

NI LEGAS KUN KOMPRENO

Przeczytaj tekst o dwóch internetowych przyjaciółach. Następnie zapoznaj się z objaśnieniami w LINGVAJ KLARIGOJ i przeczytaj uważnie tekst ponownie, ale nie tłumacz go. Potem oznacz znajdujące się pod tekstem zdania prawdziwe plusem (+), fałszywe minusem (-), a mówiące o czymś niewiadomym – pytajnikiem (?).

6. INTERRETAJ AMIKOJ

Kamilo kaj Julio estas junaj knaboj kaj bonaj amikoj. Ili estas interretaj amikoj. Kamilo loĝas en Vroclavo, kaj Julio loĝas en Amsterdamo.

Ili ofte renkontiĝas en interreto. Ili babilas pri tre interesaj aferoj, ekzemple pri sciencfikciaj romanoj, fantastaj filmoj kaj antikvaj civilizacioj – egipta, sumera kaj majaa.

Kamilo kaj Julio interesiĝas ankaŭ pri malproksimaj landoj kaj popoloj. Ili revas pri longa vojaĝo tra Azio aŭ Sud-Ameriko.

16 17

1. Julio loĝas en Pollando, kaj Kamilo loĝas en Nederlando.
2. Ili ofte sportas.
3. Ili interesiĝas pri sciencfikcio.
4. Ili revas pri mallonga vojaĝo.

TION ONI LEGAS EN ESPERANTIO

7.

INTERNACIA ESPERANTO-RENKONTIĜO

INTERESA, RIĈA PROGRAMO, kaj en ĝi:

Esperanto-lecionoj
kantoj
ludoj
konversacioj
diskutoj
ekskursoj
koncertoj

ESPERANTO-KIOSKO, kaj en ĝi:

Esperantaj libroj
gazetoj
poŝtkartoj
komiksoj
kalendaroj
globkrajonoj
afiŝoj
sakoj
vestoj
diskoj
DVD-filmoj

1.07-14.07

POR AŬSKULTADO KAJ REPRODUKTO

8. *Postluchaj dwukrotnie nagralego tekstu (zeskanuj kod QR z najdujucy sie obok i włącz nagranie) lub czytanego przez prowadzucego zajęcia. Przy drugim sluchaniu patrz na tekst. Potem sam przeczytaj po cichu. Następnie zasłoń tekst i odtwórz go pisemnie wstawiając w drugiej części w miejsce kropek brakujuce elementy. Na koniec wpisz liczbę całkowicie poprawnych uzupełnień do podsumowania na dole zadania.*

Donaldo Mil estas aktoro. Li estas konata komikisto. Li ludas en komediaj filmoj. Donaldo loĝas en Los-Anĝeleso. En libera tempo li pentras, desegnas kaj legas. Li ankaŭ renkontiĝas kun belaj virinoj. Sed Donaldo tute ne estas feliĉa. Li ne estas feliĉa, ĉar li estas tro ambicia. Donaldo revas pri oskaro.

Donaldo Mil est... aktor... | Li est... konat... komik..... | Li lud... en komedi... film... | Donald... loĝ... en Los...nĝeles... | En liber... temp... li pentr... desegn... kaj leg... | ...i ankaŭ renkontiĝ... kun bel... vir... | ...ed Donald... tute ne est... feliĉ... | ...i ne est... feliĉ... ĉar li est... tro ambici... | Donaldo rev... pri oskar...

Liczba całkowicie poprawnych uzupełnień: / 32

PAROLPRAKTIKO

- 9.** *Wykonaj w języku esperanto jedno z poniższych zadań. Powiedz, co ty i twoja rodzina albo przyjaciele razem robicie.*
1. *Zaproponuj komuś coś do jedzenia i picia oraz do czytania. Rolę drugiej osoby odegra nauczyciel.*
 2. *Opowiedz, jakie elementy są w reklamie imprezy esperanckiej przedstawionej w Tion oni legas en Esperantio (możesz to wykonać wyjątkowo w języku polskim).*
 3. *Opowiedz o parze przyjaciół, wzorując się na tekście w Ni legas kun kompreno.*

SKRIBOPRAKTIKO

Wykonaj w języku esperanto wszystkie zadania wymienione poniżej.

- 10.** *Przeczytaj poniższy tekst. Następnie przepisz go, zamieniając podkreślone wyrazy dowolnymi podanymi pod tekstem wyrazami oznaczonymi tą samą cyfrą, tak aby powstało sześcioparagrafowe opowiadanie o jakiejś osobie.*

Filipo [1] loĝas en Barcelono [2].

Li [3] estas simpatia [4] kaj amika [4] viro [5].

Li [3] interesiĝas pri sporto [6].

Li [3] ofte biciklas [7] kaj naĝas [7].

Li [3] tute ne klaĉas [7].

Nun li [3] amuziĝas [7] kun amikino [8].

[1] Andreo, Sofia, s-ro Pont, s-ino Stel

[2] Bruselo, Krakovo, Ĝenevo, Dublino, Oslo

[3] Li, Ŝi, li, ŝi

[4] gaja, ĝentila, bel(aspekt)a, agrabla, amika, inteligenta, talenta, amuza, simpatia, freneza, ekstravaganca, serioza, energia, riĉa

[5] knabo, knabino, viro, virino, sinjoro, sinjorino

[6] scienco, sciencfikcio, fantasto, sporto, futbalo, politiko, muziko, arto, vojaĝoj, rapidaj aŭtomobiloj, ekzotikaj bestoj, malproksimaj landoj

[7] interparolas, ridas, amuziĝas, kantas, dancas, muzikas, televidas, legas, lernas, manĝas, trinkas, biciklas, promenias, naĝas, sportas, ekskursas, vojaĝas, klaĉas, kverelas, skandalas, huliganas

[8] amiko, amikino

- 11.** Napisz fragment tekstu ogłoszenia, w którym znajdzie się informacja o nazwie, dacie i programie imprezy.

ELPAROLO

- 12.** *Jeśli masz dostęp do Internetu, to najpierw zeskanuj kod QR (znajdujący się obok), aby wysłuchać nagrania. Następnie wypowiadaj na głos, pamiętając o niezmiękczeniu spółgłosek przed -i.*

cirko, citrono, nacio, dancisto
sidas, silento, sinjoro, sia
poezio, zipo, Jangzio, zigzago
ni, nia, proponi, nigra
tio, kostis
Dio, dika
li, lia, libro, lito

kiu, kio, bakis, kinejo
gitaro, giganta, gimnastikas
bildo
fino
mi, mia
pico, pilko
vino

PROVERBOJ KAJ DIRAĴOJ

- 13.** *Do wyrażonych po esperancku przysłów i powiedzeń dopasuj polskie odpowiedniki.*

Vizaĝo agrabla, sed koro diabla.
 Sen laboro ne venas oro.
 Granda nuboj, malgranda pluvo.
 Aĝo tro matura ne estas plezura.

Starość nie radość.
 Bez pracy nie ma kołaczy.
 Postać anielska, dusza diabelska.
 Z wielkiej chmury mały deszcz.

RESUMA TESTO

Wykonaj wszystkie poniższe zadania, nie korzystając z rozwiązań zamieszczonych w kluczu do zadań. Po tym, w trakcie sprawdzania odpowiedzi grupowo lub indywidualnie, wpisz pod zadaniem w kratce ile odpowiedzi było całkowicie prawidłowych, a potem podlicz na końcu działu. Jeśli wynik wynosi mniej niż 1/3, to musisz powtórzyć odpowiednie partie materiału.

14. Dodaj końcówkę -n tam, gdzie trzeba.

1. Marta kuiras tagmanĝo..... .
2. Kristoforo estas en teatro..... .
3. Elizabeta aŭskultas malnovaj..... kantoj..... .
4. Filipo ludas videoludo..... .
5. S-ro Brun legas fantasta..... rakonto..... .
6. Sur la placo troviĝas multaj..... homoj..... .

Liczba poprawnych odpowiedzi: / 9

15. Ułóż zdania.

Ekzemplo: Simono — aĉeti — legomoj
Simono aĉetas legomojn.

1. Paŭla — lerni — la hungara lingvo
.....
2. Ivo — trinki — kompoto
.....
3. S-ino Kamp — havi — blanka hundo
.....
4. Konrad — ŝati — sciencfikciaj filmoj
.....
5. Anastazia — manĝi — ĉipsoj
.....
6. Marcin — skribi — amletero
.....

Liczba poprawnych odpowiedzi: / 6

16. Wstaw słówko la tam, gdzie trzeba.

1. Jen estas kelkaj sandviĉoj kaj kukoj.
..... sandviĉoj estas por vi, kaj kukoj estas por Eva.

2. En nia urbo estas teatro kaj koncertejo.
..... koncertejo troviĝas ĉe mia strato.
3. Jen poŝtkarto kaj pako por ni.
..... poŝtkarto estas el Milano, kaj pako estas el Kopenhago.
4. En nia urbo stratoj estas larĝaj, kaj domoj estas altaj.

Liczba poprawnych odpowiedzi: / 4

17. Przetłumacz.

1. Tak, oczywiście.
2. Dla ciebie.
3. Dzień dobry.
4. My albo wy.
5. Dobranoc.
6. Dziękuję bardzo.
7. No to cześć.
8. Kilka jabłek.
9. Do widzenia.
10. Dzięki.

Liczba poprawnych odpowiedzi: /10

18. Dopasuj polskie odpowiedniki do podanych wyrazów esperanckich, wpisując w nawiasy właściwe numery.

(1) flegmulo	(2) novulo	(3) feliĉulo	(4) malgrava
(5) obstinulo	(6) pensulino	(7) filmisto	(8) gravulo
(9) proksimulo	(10) malfeliĉulo	(11) malsano	(12) naĝistino
(13) kverelulo	(14) revulo	(15) bel(aspekt)ulo	
() filmowiec	() uparciuch	() nieszczęśnik	() marzyciel
() pływaczka	() flegmatyk	() szczęściarz	() myślicielka
() nowicjusz	() przystojniak	() bliźni	() kłótnik
() VIP	() choroba	() nieważny, błaży	

Liczba poprawnych odpowiedzi: /15

Suma poprawnych odpowiedzi: /44

III. ALDONO POR LA LERNANTO

LINGVOUZAJ KLARIGOJ

- ❶ Częstka **mal-** służy do tworzenia wyrazów o przeciwnym znaczeniu. Ta częstka słowotwórcza to przedrostek, czyli element dodawany przed główną częścią wyrazu (np. przed rdzeniem).

DLA CIEKAWYCH

Nie każde wystąpienie **mal-** jest przedrostkiem, np. w wyrazach **maltana** (maltański), **malica** (złośliwy) jest częścią rdzenia słowa.

Częstka **mal-** może wystąpić samodzielnie jako rdzeń, np. w wyrażeniu **tute male** (wprost przeciwnie).

- ❷ **Ni** — my, **vi** — wy (także: panowie, panie, państwo), **ili** — oni, one.
Zaimek **vi** ma podwójne znaczenie: ‘ty’ i ‘wy’. Ponadto, przy zwracaniu się do osób, z którymi nie jesteśmy na ty, odpowiada on polskim formom: „pan”, „pani”, „panowie”, „panie”, „państwo”.

W języku esperanto czas teraźniejszy można przedstawić krótko, bo forma czasownika nie jest zależna od podmiotu:

<i>mi, vi, li, ŝi, ĝi, ni, ili</i>	}	<i>legas</i>
<i>Adamo, Eva, sinjoro(j), sinjorino(j)</i>		
<i>kato(j), katino(j), katido(j)</i>		
<i>tablo(j)</i>		
<i>kio, kiu(j), tio, tiu(j), ...</i>		

- ❸ W języku esperanto, podobnie jak w wielu innych językach, po czasownikach przechodnich stanowiących w zdaniu orzeczenie może występować dopełnienie bliższe. Zazwyczaj odpowiada ono na pytanie „kogo? co?”. Wszystkie jego składowe podlegające deklinacji (na przykład rzeczowniki i przymiotniki w liczbie pojedynczej i mnogiej, a także zaimki dzierżawcze, osobowe i wskazujące) występują wówczas w bierniku.

Biernik esperancki ma zawsze jednolitą końcówkę **-n** dodawaną jako ostatnia (dopełnienie bliższe podkreślone):

<i>Eva trinkas <u>kafon</u>.</i>	Ewa pije <u>kawę</u> . (kogo? co?)
<i>Arturo aĉetas <u>gazetojn</u>.</i>	Artur kupuje <u>gazety</u> . (kogo? co?)
<i>Mi <u>havas grandan ĝardenon</u>.</i>	Mam duży <u>ogród</u> . (kogo? co?)
<i>Petro legas <u>sciencfikciajn librojn</u>.</i>	Piotr czyta <u>książki fantastycznonaukowe</u> . (kogo? co?)
<i>Mi vizitas <u>mian novan amikon Petron</u>.</i>	Odwiedzam <u>mójego nowego przyjaciela Piotra</u> (kogo?_co?)

- 4 Nie zawsze biernikowi esperanckiemu odpowiada biernik w języku polskim. Porównajmy:

<i>Mikaelo lernas historion.</i>	(biernik)
Mikaelo uczy się historii.	(kogo? czego? — dopełniacz; po esperancku: „uczy się historię”)
<i>Adela aŭskultas diskon.</i>	(biernik)
Adela słucha płyty.	(kogo? czego? — dopełniacz; po esperancku: „słucha płytę”)

DLA CIEKAWYCH

Dzięki biernikowi w języku esperanto możliwy jest szyk przestawny, a np. w angielskim nie:

<i>Pan<u>o</u>n aĉetas Eva.</i>	Chleb kupuje Ewa.
<i>Petr<u>o</u>n amas Eva.</i>	Piotra kocha Ewa.

- 5 Należy zwrócić szczególną uwagę na poprawne stosowanie mianownikowej formy **kio** i biernikowej **kion** (obie tłumaczymy wyrazem „co”). Zapamiętajmy, że **kio** pyta o podmiot, czyli o część zdania oznaczającą wykonawcę czynności, natomiast **kion** pyta o dopełnienie bliższe, czyli o część zdania oznaczającą obiekt, na który skierowana jest czynność. W odpowiedzi na **kio** użyjemy mianownika, a w odpowiedzi na **kion** — biernika. Np.

<i>Kio troviĝas sur la tablo?</i>	— <i>Sur la tablo troviĝas libro.</i> (podmiot, mianownik)
Co się znajduje na stole?	— Na stole znajduje się książka. (kto? co?)
<i>Kion vi legas?</i>	— <i>Mi legas libron.</i> (dopełnienie bliższe, biernik)
Co czytasz?	— Czytam książkę. (kogo? co?)

- 6 *ĥemio* = *kemio*

W związku z tym, że osoby ze względu na swój język rodzimy (np. francuski, włoski, angielski) mają trudność z wymową spółgłoski *ĥ*, już od wczesnych lat esperanta istniała tendencja do zastępowania jej spółgłoską *k*. Dlatego zamiast np. *ĥemio* (chemia), *arĥitekturo* (architektura), *jaĥto* (jacht), *arĥeologio* (archeologia) często mówi się i pisze *kemio*, *arkitekturo*, *jakto*, *arkeologio* (tym niemniej w słowie *Ĉeĥio* nie używa się *k*). Jednak wielu współczesnych użytkowników esperanta — w tym również rodzimi użytkownicy języków francuskiego, włoskiego i angielskiego — nie chce rezygnować z użycia spółgłoski *ĥ*, uważając, że byłoby to równoznaczne ze zubożaniem esperanckiej fonetyki. Traktując jednakże to zjawisko jako upraszczanie języka w celach komunikacyjnych, przyjmuje się w praktyce obie formy jako równouprawnione, a ich użycie realizowane jest dwuwariantowo { *ĥ* | *k* } wymiennie często w zależności od języka rodzimego użytkownika esperanta.

- 7 Poprzez dodanie do zaimka osobowego końcówki **-a** (w liczbie mnogiej jeszcze końcówki **-j**) wyrażana jest przynależność następującej po tym wyrazie osoby lub rzeczy. Powstaje w ten sposób przymiotnik dzierżawczy (odpowiadający na pytanie „czyj?”).

Wyraz **via** znaczy ‘twój’ i ‘wasz’, ale może też być odpowiednikiem polskich form: „pański”, „pana”, „pani”, „panów”, „pań”, „państwa”.

Identycznie brzmią w języku esperanto (podobnie jak w języku polskim) zaimki dzierżawcze, tj. słowa samodzielne, a nie przypisane w zdaniu do rzeczownika. Np.

La libro estas mia. — Ta książka jest **moja**.

- 8 **-u** — końcówka trybu rozkazującego. W języku esperanto tryb rozkazujący można przedstawić krótko, bo forma czasownika nie jest zależna od podmiotu:

<i>mi, vi, li, ŝi, ĝi, ni, ili</i>	}	legu
<i>Adamo, Eva, sinjoro(j), sinjorino(j)</i>		
<i>kato(j), katino(j), katido(j)</i>		
<i>tablo(j)</i>		
<i>kio, kiu(j), tio, tiu(j), ...</i>		

Tryb rozkazujący stosowany jest także w niektórych zwrotach grzecznościowych, np.

<i>pardonu</i>	— przepraszam
<i>bonvolu</i>	— proszę

DLA CIEKAWYCH

W języku esperanto tworzenie trybu rozkazującego odbywa w sposób regularny, bezwyjątkowy. Dla porównania: w języku polskim mamy dużą liczbę odmiennych sposobów tworzenia czasownika w trybie rozkazującym, np.

dać	— daj
brać	— bierz , a nie „braj”
skakać	— skacz , a nie „skakaj”
myśleć	— myśl , a nie „myślej”

Przykłady te dobrze ilustrują jakie mogą być przyczyny kolosalnej różnicy w efektywności i jakości przyswajania języka esperanto w stosunku do języka etnicznego.

- 9 **la** — użycie słówka *la* (przedimek nieokreślony) objaśnione zostało w Ĉapitro 2 w punkcie 13.

- 10 **-an, -ajn** — to pełen zestaw końcówek przymiotników w liczbie pojedynczej i mnogiej.

- 11 Porównajmy zdania esperanckie z polskimi:

Linda ŝatas modernan muzikon. (biernik)

Linda lubi nowoczesną muzykę. (kogo? co? — biernik)

Monika ne ŝatas modernan muzikon. (biernik)

Monika nie lubi nowoczesnej muzyki. (kogo? czego? — dopełniacz; po esperancku: „nie lubi nowoczesną muzykę”)

W zdaniu esperanckim po czasowniku zaprzeczonym także używa się biernika, natomiast w zdaniu polskim biernik zamienia się w dopełniacz.

- 12 Częstka **-ul-** służy do tworzenia rzeczownika oznaczającego osobę posiadającą jakąś cechę). Ta częstka słowotwórcza to przyrostek, czyli element dodawany po głównej części wyrazu (np. po rdzeniu). W nazwach żeńskich po **-ul-** dodajemy przyrostek **-in-**.

DLA CIEKAWYCH

Nie każde wystąpienie **-ul-** jest przyrostkiem, Np. w wyrazach **ultramarino** (ultramaryna), **formulo** (formuła) jest częścią rdzenia słowa.

Istnieją słowa wyrażające cechy nie tylko dotyczące osób, np. **mamulo** – ssak.

- 13 Wyraz **kelkaj** (kilka, parę) jest przymiotnikiem w liczbie mnogiej. Używamy go przed rzeczownikami w liczbie mnogiej, np.

kelkaj gazetoj — kilka/parę gazet

- 14 Esperanckie wyrażenia powitalne i pożegnalne:

Bonan matenon — Dobrego ranka (powitanie poranne)
Bonan tagon — Dzień dobry (przez cały późniejszy dzień)
Bonan vesperon — Dobry wieczór
Bonan nokton — Dobranoc
Ĝis revido — Do widzenia
Ĝis — potoczny skrót od *Ĝis revido*,
 odpowiednik polskich wyrażen: Cześć,
 Tymczasem, Na razie, Pa

- 15 Przyimek **per** oznacza najczęściej relację wyrażaną przez polski narzędnik (kim? czym?), np.

veni **per** taksio — przyjechać taksówką
 desegni **per** kolorkrajonoj — rysować kredkami

- 16 Wiemy już, że przyimek **pri** znaczy ‘o’, np.

interparoli **pri** interesaj aferoj — rozmawiać o ciekawych sprawach
 revu **pri** longa vojaĝo — marzyć o długiej podróży

Przyimek ten łączy się z czasownikiem *interesiĝi* (interesować się), ale tutaj nie jest na język polski tłumaczony jako oddzielny wyraz:

interesiĝi **pri** sporto — interesować się sportem („o sporcie”)
ne interesiĝi **pri** rokmuziko — nie interesować się muzyką rockową

- 17 Przyimek **tra** komunikuje ruch przez, poprzez, wskroś, na wylot czegoś, np.

eniri **tra** fenestro — wejść przez okno
 Ĉu Danubo fluas **tra** Ĉeĥio? — Czy Dunaj płynie przez Czechy?
 vojaĝo **tra** montoj kaj dezertoj — podróż poprzez góry i pustynie

Gdy ruch obejmuje rozległy obszar, wówczas przyimek ten zwykle tłumaczymy na język polski przyimkiem „po”, np.

vojaĝo **tra** Sud-Ameriko — podróż po Ameryce Południowej.

SOLVOJ DE LA TASKOJ**PLIFIRMIGO** (ekzemplaj solvoj)**B.**

1. Ĉu vi ofte renkontiĝas?	Jes, ni ofte renkontiĝas.
2. Ĉu vi multe interparolas?	Jes, ni multe interparolas.
3. Ĉu ili kune muzikas?	Ne, ili tute ne muzikas.
4. Ĉu vi multe ridas?	Jes, ni tre multe ridas.
5. Ĉu ili kune promenas?	Jes, sed ne ofte.
6. Ĉu vi ofte kverelas?	Jes, tre ofte.

C.

1. Roberto kuiras rizon.
2. Eva trinkas kakaon.
3. Patriko manĝas ĉipsojn.
4. Henriko fritas fiŝojn.
5. Rikardo aŭskultas diskon.
6. Anna skribas ekzercon.
7. Adamo lernas Esperanton.
8. Kristina legas romanon.
9. Maria rigardas bildon.

D.

1. mia onklo
2. ŝiaj amikinoj
3. ilia domo
4. niaj instruistoj
5. via ĉefino
6. liaj najbaroj
7. viaj hundoj
8. nia urbo

E.

1. Lenu.
2. Pensu.
3. Laboru.
4. Ripozu.
5. Ne dormu.
6. Ne kantu.
7. Ne klaĉu.
8. Ne kverelu.

F.

1. Jen estas tabulo kaj markilo.	La tabulo estas blanka, kaj la markilo ruĝa.
2. Jen palaco kaj katedralo.	La palaco estas en Parizo, kaj la katedralo en Londono.
3. Tio estas kafo kaj teo.	La kafo estas por vi, kaj la teo por mi.
4. Jen estas monto kaj rivero.	La monto estas en Afriko, kaj la rivero estas en Eŭropo.
5. Jen telefono kaj horloĝo.	La telefono estas el Finnlando, la horloĝo el Svislando.
6. Tio estas gazetoj kaj libroj.	La gazetoj estas por Dorotea, kaj la libroj por Arturo.

G.

1. S-ino Kuk havas luksan vilaon.	
2. Georgo ŝatas krimromanojn.	
3. Margareta havas kablajn televidon.	
4. Ĉu Luko ŝatas fortan kafon?	Jes, li ŝatas.
5. Ĉu Anĝela havas bankkonton?	Ne, ŝi ne havas.
6. Mi havas novan poŝtelefonon.	

6. NI LEGAS KUN KOMPRENO

1. –	2. ?	3. +	4. –

13. PROVERBOJ KAJ DIRAĴOJ

Vizaĝo agrabla, sed koro diabla.	Postać anielska, dusza diabelska.
Sen laboro ne venas oro.	Bez pracy nie ma kołaczy.
Granda nuboj, malgranda pluvo.	Z wielkiej chmury mały deszcz.
Aĝo tro matura ne estas plezura.	Starość nie radość.

RESUMA TESTO (ekzemplaj solvoj)**14.** 1. tagmanĝon.

2. teatro
3. malnovajn kantojn
4. videoludon
5. fantastajn rakontojn
6. multajn homojn

15. 1. Paŭla lernas la hungaran lingvon.

2. Ivo trinkas kompoton.
3. S-ino Kamp havas blankan hundon.
4. Konrado ŝatas sciencfikciajn filmojn.
5. Anastazia manĝas ĉiĉojn.
6. Marteno skribas amleteron.

- 16.** 1. Jen estas kelkaj sandviĉoj kaj kukoj. La sandviĉoj estas por vi, kaj la kukoj estas por Eva.
 2. En nia urbo estas teatro kaj koncertejo. La koncertejo troviĝas ĉe mia strato.
 3. Jen poŝtkarto kaj pako por ni. La poŝtkarto estas el Milano, kaj la pako estas el Kopenhago.
 4. En nia urbo la stratoj estas larĝaj, kaj la domoj estas altaj.

- 17.**
1. Jes, kompreneble.	6. Mi tre dankas.
2. Por vi.	7. Do ĝis.
3. Bonan tagon.	8. Kelkaj pomoj.
4. Ni aŭ vi.	9. Ĝis revido.
5. Bonan nokton.	10. Dankon.

- 18.** (7) filmowiec (5) uparciuch (10) nieszczęśnik (14) marzyciel
 (12) pływaczka (1) flegmatyk (3) szczęściarz (6) myślicielka
 (2) nowicjusz (15) przystojniak (9) bliźni (13) kłótnik
 (8) VIP (11) choroba (4) nieważny, błaŝy